

[Erhard Jakobsen.]

kapitalen som den hidtidige nyders særeje. Justitsministeriet vil i almindelighed godkende sådanne ægtepagter, medmindre der da skulle foreligge ganske særlige forhold, som taler imod en godkendelse. Såfremt fideikommissbesidderen ikke ønsker at oprette ægtepagt, har justitsministeriet fundet, at det vil være urigtigt i det foreliggende lovforslag at fravige den gældende ægteskabslovgivningsregler. Specielt er der fra ministeriets side peget på, at fideikommisskapitalens afkast, der jo er fælleseje, kan have været af væsentlig betydning for familiens økonomi. Når kapitalen for en væsentlig part frigives, opstår der en risiko for, at den forbruges, og det må være rimeligt og naturligt, at ægtefællen får den beskyttelse, som reglen i ægteskabsloven om fælleseje betyder, bl. a. således at ægtefællen i givet fald kan kræve bosondring.

Udvalget har været enigt med justitsministeren i de fremsatte synspunkter og har ikke ønsket at stille ændringsforslag om, at kapitalen skal være særeje.

Inden jeg går over til at omtale de stillede ændringsforslag, skal jeg lige nævne, at udvalget ved flere lejligheder har været inde på det spørgsmål, som også var fremme under første behandling, nemlig om lovforslagets afgrænsning af begrebet „familiefideikommiss“ var tilfredsstillende. For udvalget har foreligget et par konkrete tilfælde, hvor der kunne være nogen tvivl, men i alt fald har udvalgets flertal ikke i den omstændighed, at der i enkelte tilfælde kunne være tvivl om lovens grænser, fundet anledning til at søge lovforslaget ændret og endnu mindre naturligvis til at opgave at søge denne lovgivning gennemført.

Der foreligger, som de ærede medlemmer vil se af betænkningen, 7 ændringsforslag. Jeg finder kun anledning til at gøre bemærkninger om nr. 2, 3 og 4, idet de øvrige er af teknisk art, nødvendiggjort af, at lovforslagets behandling har taget længere tid end oprindeligt beregnet.

Ændringsforslag nr. 2 vedrører bestemmelserne i lovforslagets § 6, stk. 3, hvorefter den i lovforslaget fastsatte overgang til fri ejendom i visse tilfælde skal udskydes, nemlig når en person, der levede på det tidspunkt, da opretteren døde, er besidder af fideikommisset. I disse tilfælde — det drejer sig vist

ialt om knap en halv snes stykker — skal overgangen til fri ejendom udskydes indtil det tidspunkt, da en ved opretterens død endnu ufødt person er kommet i besiddelse af fideikommisset.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at denne bestemmelse er indsat af hensyn til den nye grundlovs § 84. Denne paragraf antages ifølge folketingsudvalgets betænkning af 25. februar 1953 at tillade en båndlæggelse af arv for allerede eksisterende personer samt for een ufødt generation.

Ud fra et ønske om, at lovforslaget kun skulle bringe de forhold til ophør, som grundloven ikke for fremtiden vil tillade etableret, har man ment at måtte lade de familiefideikommissbestå, hvor den nuværende besidder levede på det tidspunkt, da opretteren afgik ved døden, men det får i nogle enkelte tilfælde den uheldige virkning, at en enkelt arving beholder den fortrinsstilling, som lovforslaget tilsigter at afskaffe i alle andre tilfælde. Gennem den tilføjelse, der er foreslået til § 6, stk. 3, åbnes mulighed for ad frivillighedens vej at bringe det uheldige forhold til ophør.

Ændringsforslag nr. 3 fremsætter jeg, om ikke med blødende hjerte, for det er sagen for lille til, så dog med en smule tristhed i sindet. Ved første behandling rejste jeg selv spørgsmålet, om de i lovforslaget nævnte 4 pct. kunne anses for rimeligt, men det var rigtignok ud fra den betragtning, at afgiften var for lille, at jeg gjorde mine bemærkninger. Mit partis repræsentanter i udvalget har i dette spørgsmål bøjet sig for et ønske fra anden side, et ønske, som blev understreget derved, at man sagde, at man ville lægge afgørende vægt på en ændring fra 4 pct. til 2 pct.; så blev det altså 2½. Jeg regner ikke sagen for at være af stor vigtighed, men jeg vil gerne sige, at jeg fremdeles finder, at det ville have været rimeligt med en afgift, der ikke bare dækker de med overgangen forbundne omkostninger, men tillige giver statskassen nogle penge. Der er den dobbelte begrundelse herfor, at de fleste af fideikommissbesidderen får en fordel ved ordningen, en fordel, som samfundet giver dem, og samtidig lider statskassen et tab, måske ikke særlig stort, men dog et tab, nemlig i arveafgift som følge af, at de store kapitaler stykkes ud i mindre.

Med hensyn til ændringsforslag nr. 4 skal